Gemeente Amsterdam

Gebiedsanalyse 2022
1. Centrum-West

Voor het gebiedsgericht werken is Amsterdam ingedeeld in 25 gebieden. De gebiedsanalyses beschrijven voor elk gebied kort de meest relevante statistieken en onderzoeksresultaten van de afgelopen vier jaar. Waar het relatieve cijfers betreft is dit ten opzichte van het Amsterdams gemiddelde. Actuele cijfers zijn te vinden op https://gebiedinbeeld.amsterdam.nl. De gebiedsanalyses maken deel uit van de gebiedscyclus en dienen als onderlegger voor de vierjarige gebiedsdoelstellingen.

Ontwikkeling Centrum-West

Bevolking

- Het aandeel 65-plussers neemt verder toe (2021: 16% en 2030: 20%). Steeds vaker zal het om 75-plussers gaan. Het aandeel jongeren neemt af tot 7,5% in 2030.

Wonen

- Het aandeel woningen met een huur in de vrije sector (> €1.053) neemt sterk toe (2017: 14%, 2021: 22%). Dit zijn vooral particuliere huurwoningen. De sociale huurvoorraad (<€751) neemt af (2017: 49%, 2021: 43%).
- Met € 7.206/m² is de gemiddelde woningwaarde zeer hoog.

Openbare ruimte en verkeer

- Centrum-West is het drukste gebied van de stad. In 2020 zakte de verblijversindex door corona sterk, maar bleef ruim 5x hoger dan gemiddeld in Amsterdam.
- Door de komst van minder bezoekers herstelde de tevredenheid met de buurt en het oordeel over schoonhouden van straten, verkeersoverlast, horecaoverlast en parkeren.
- Sinds 2017 daalde de verwachte buurtontwikkeling sterk bij bewoners. Deze is in coronajaar 2021 weer verbeterd, maar nog steeds ondergemiddeld.
- Het stadsdeel krijgt veel signalen dat de drukte en de druk op de leefbaarheid weer toenemen. Nog niet zoals voor corona, maar bewoners ervaren het als vanouds, inclusief overlast.

Economie

- Gebieden gericht op bezoekers, zoals Centrum-West, met veel horeca, winkels en cultuur, zijn het hardst getroffen door de coronacrisis. Voorheen trok Amsterdam 22 miljoen bezoekers, voor 2022 worden er 12 tot 17 miljoen verwacht.
- Voor het eerst in jaren daalde het aantal vestigingen en banen. De kantoren- en winkelleegstand is toegenomen.

Veiligheid en overlast

- De veiligheidsindex is het minst gunstig van de gebieden vanwege de hoge score op de deelindex voor overlast, die met afstand het minst gunstig is van alle gebieden. In 2018 was deze op zijn hoogst en verbeterde daarna, mede door corona, tot het niveau van 2015. De criminaliteitsindex verbetert sinds 2018: de high volume crime nam af, maar de high impact crime nam juist toe.
- De onveiligheidsbelevingsindex is verslechterd t.o.v. 2016.

Jeugd en onderwijs

- Peuters met indicatie gaan relatief weinig naar de VVE.
- Het aandeel jongeren met psychische problemen neemt toe. Ook stijgt het aandeel dat rookt en/of blowt.

Welzijn en zorg

- Ernstige psychische klachten en eenzaamheid nemen toe.
- Het aandeel rokers is sterk gedaald naar gemiddeld niveau.

Sport en cultuur

- De waardering voor sportvoorzieningen daalt en is laag.

Kerncijfers 2013, 2017 en 2021 (+/- 1 jaar)

groen/rood: beter/slechter en blauw/grijs: meer/minder dan gemiddeld (geel)

	2013	2017	2021
inwoners	42.823	43.228	43.491
% 0-17 jaar	10,5	10,4	8,8
% 66+	10,2	13,0	14,8
% lage SES	25	23	23
% gezondheid (zeer) goed	87	82	82
% inzet buurt/ stad	23	32	35
woningen	28.218	28.646	29.133
% energielabel A/B	-	10	16,3
% sociale huur (<€ 720)	53	49	43

	2013	2017	2021
tevredenheid met buurt (1-10)	8,1	7,8	8,0
verwachte buurtontwikkeling (1-10)	7,5	6,3	6,9
verloederingsscore	24	30	34
veiligheidsindex	139	141	134
% wel eens onveilig in buurt	22	21	21
sociale cohesie	6,1	5,5	5,8
kindvriendelijkheid buurt (1-10)	-	5,8	5,9
sportgelegenheden (1-10)	6,7	6,5	5,9
banen (> 12 uur / week)	45.880	50.374	51.069

Sterke punten Centrum-West

Bevolking
- Veel bewoners hebben een hoge sociaaleconomische score (SES) (2019: 51% versus 42% gemiddeld in Amsterdam).
- Er wonen naar schatting relatief weinig laaggeletterden.

Wonen
- Bewoners van Centrum-West zijn tevreden over hun buurt en voelen zich er thuis. Gemiddeld geven zij de buurt een 8,0 als rapportcijfer. Er zijn grote verschillen tussen wijken.
- Bewoners zijn over het algemeen tevreden over hun woning.

Openbare ruimte en verkeer
- Het straatonderhoud ligt stabiel rond het gemiddelde.
- Het aandeel bewoners dat het buiten goed verlicht vindt, is hoger dan gemiddeld in de stad.
- Bewoners zijn tevreden met het OV-aanbod.

Economie
- Centrum-West vormt samen met Centrum-Oost het kerngebied van de stedelijke economie. Centrum-West huisvest 10% van alle vestigingen en 9% van alle banen in de stad.
- Bewoners zijn tevreden over het aanbod van horeca en winkels voor dagelijkse boodschappen in hun buurt.

Werk en inkomen
- Relatief veel inwoners hebben betaald werk. De arbeidsparticipatie van zowel vrouwen als mannen ligt boven het stedelijk gemiddelde. Al jaren zijn relatief weinig inwoners afhankelijk van een uitkering (bijstand, WW of arbeidsongeschiktheid).

Veiligheid en overlast
- Bewoners voelen zich minder vaak wel eens onveilig in hun buurt dan de gemiddelde Amsterdammer (21% versus 29%). Er zijn grote verschillen tussen de wijken.

Onderwijs en jeugd
- Samenhangend met het opleidingsniveau van hun ouders krijgen veel leerlingen een basisschooladvies voor havo en/of vwo, en relatief weinig voor pro/vmbo-b/k.
- Relatief weinig jongeren hebben te maken met problemen als eenzaamheid, crimineel gedrag, langdurige armoede en overgewicht. Het gebruik van jeugdvoorzieningen is gemiddeld.
- Weinig 18 t/m 22-jarigen hebben het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.

Welzijn en zorg
- Relatief weinig bewoners zijn 'meest kwetsbaar' en/of ervaren weinig regie.
- Veel inwoners, ook ouderen, ervaren een goede gezondheid en weinig beperkingen. Het zorggebruik ligt onder gemiddeld.

Sport en cultuur
- De sportdeelname van bewoners van Centrum-West is bovengemiddeld: 75% van de 5 tot 80-jarigen sport tegenover 70% in Amsterdam.
- Centrum-West heeft de meeste cultuurvestigingen per inwoner. Ook de waardering van het aanbod is het hoogst van alle gebieden (7,8).

Corona

De afnemende cijfers voor buurttevredenheid, toekomstverwachting en toenemende cijfers voor overlast, veiligheid, vervuiling etc. uit de periode vóór 2020, zijn tijdens de coronaperiode deels hersteld. De gevoelde druk van de steeds stijgende bezoekersaantallen viel tijdelijk weg, wat leidde tot een herwaardering van de buurt in 2021. Ondertussen heeft het stadsdeel signalen dat met het terugkomen van bezoekers de leefbaarheid opnieuw onder druk staat. Centrum-West heeft relatief veel winkels, horeca en culturele vestigingen. Veel functies zijn gericht op bezoekers. De gevolgen van corona voor deze vestigingen en werkenden in deze sectoren zijn groot.

Centrum-West ten opzichte van het stedelijk gemiddelde, februari 2022

Veel beter dan Amsterdam gemiddeld	Beter	Gemiddeld voor Amsterdam	Slechter	Veel slechter dan Amsterdam gemiddeld
Advies Havo/VWO (%)	Eigen buurt (1-10) Schoon straat (1-10) Wel eens onveilig voelen buurt (%) % Minimahuishoudens Meest kwetsbaar (% 66+) (zeer) gezond (%) SES (gemiddeld)	Boodschappen (1-10) Sociale cohesie (1-10)	Buurtontwikkeling (1-10) Kindvriendelijk (1-10) A/B (%)	Parkeren auto (1-10) Sportgelegenheden (1-10)

Aandachtspunten Centrum-West

Bevolking
- Het gebied vergrijst relatief snel.
- De sociale cohesie in Centrum is gemiddeld, maar staat onder druk. In 2020 (corona) verbeterde deze in de Haarlemmerbuurt, de Jordaan en Burgwallen Oude Zijde (blijvend onvoldoende). In Burgwallen Nieuwe Zijde daalde de cohesie echter verder naar een zeer laag niveau.

Wonen
- Huishoudens hebben relatief veel overlast van woning-verhuur aan toeristen (16%, Amsterdam 5%). Vooral in de Burgwallen Oude en Nieuwe Zijde (22% en 23%).
- Mede door de huurstijging van particuliere huurwoningen wordt wonen hier onbetaalbaar en minder toegankelijk.
- Het stadsdeel ontvangt in 2022 weer signalen van toegenomen drukte en druk op de leefbaarheid.

Openbare ruimte en verkeer
- Centrum-West heeft de hoogste verblijversdichtheid van de stad (411), vooral door bezoekers. Burgwallen Oude Zijde is het drukst (verblijversindex 757, versus 82 in Amsterdam).
- Het gebied heeft het minste groen van alle gebieden.
- Bewoners zijn minder tevreden over het aanbod en onderhoud van groen en speelvoorzieningen.
- Er is bovengemiddeld veel fijn zwerfvuil en bewoners signaleren vaker dan gemiddeld tekenen van verloedering.
- Het cijfer voor autoparkeervoorzieningen is het laagst van alle gebieden. Dat voor fietsparkeren is ondergemiddeld.
- Door gebrek aan ruimte en herstel kademuren staan bereikbaarheid, parkeren, doorstroming, logistiek, verkeersdrukte en -lawaai in diverse buurten onder druk.

Duurzaamheid
- Het aandeel energielabels A of B is klein, en door de vele monumentale gebouwen is dit ook moeilijk op te lossen.
- De luchtkwaliteit is ca. 12% minder goed dan het stedelijk gemiddelde. Langs drukke wegen is dat ca 30% lager.

Economie
- Centrum-West telt de meeste hotelbedden, horeca en cultuur per 1.000 inwoners.
- Veel functies zijn gericht op bezoekers en nog maar weinig op bewoners, en daarmee kwetsbaar voor de coronacrisis.
- Voor corona nam onder bewoners het draagvlak voor de bezoekerseconomie sterk af door drukte en overlast.

Werk en inkomen
- Er zijn relatief grote verschillen in inkomens.
- Het aantal ZZP'ers dat tijdens corona gebruik heeft gemaakt van een tijdelijke TOZO regeling is relatief hoog, met name in de Jordaan.

Openbare orde en veiligheid
- Centrum-West heeft de meeste overlast van de stad. Ondanks lichte verbeteringen door minder bezoekers vanwege corona, is er ook in 2020 relatief veel alcohol-, drugs-, personen en horecaoverlast.
- De overlast verschilt sterk per buurt en is het grootst in het Wallengebied en de wijken met de uitgaanspleinen.
- De scores op de veiligheidsindex voor Burgwallen Oude en Nieuwe Zijde zijn het slechtst van de stad.

Onderwijs en jeugd
- Bewoners geven hun buurt gemiddeld een 5,9 voor de geschiktheid voor opgroeiende kinderen (Amsterdam 6,7).
- Relatief veel jongeren roken en/of blowen.
- Middelbare scholieren hebben vaker dan gemiddeld mentale problemen als piekeren en depressieklachten.

Welzijn en zorg
- Er wonen relatief veel overmatig tot zware alcoholdrinkers.

Sport en cultuur
- De sportdeelname ligt lager dan in de periode vóór corona.
- De cultuursector is sterk geraakt door het wegblijven van bezoekers i.v.m. corona.

Aandeel bewoners dat het idee heeft dat er veel overlast is in de buurt, Centrum-West en Amsterdam (zwart)

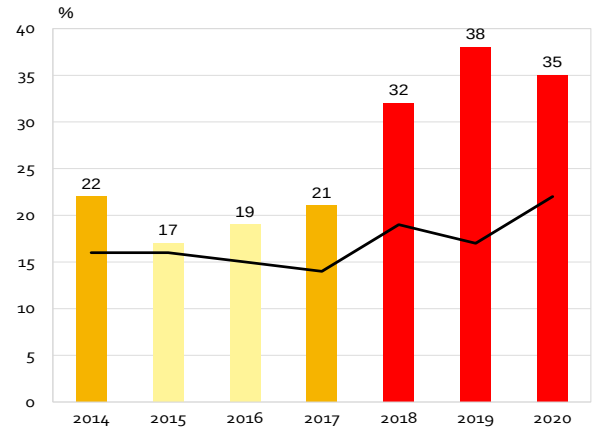

Samenstelling werkzame personen, procenten, 1-1-2021

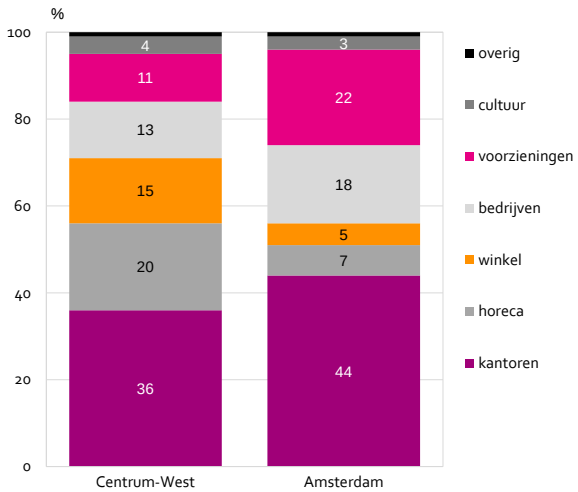

Op https://gebiedinbeeld.amsterdam.nl vindt u meer en actuele cijfers, definities en bronnen.

Aandachtsgebieden Centrum-West

Burgwallen Oude en Nieuwe Zijde

- Bewoners hebben weinig vertrouwen in de ontwikkeling van hun buurt. Dit is echter wel verbeterd door het wegvallen van toerisme tijdens corona. Beide Burgwallen trekken zeer veel bezoekers en scoren slecht op overlast, criminaliteit en veiligheidsgevoel. De functiemenging is uit balans: er wonen minder mensen dan er werken. De sociale cohesie is laag. Bewoners wonen hier vaker kort. De Burgwallen worden laag beoordeeld als omgeving voor opgroeiende kinderen. Relatief veel bewoners roken. Sport- en parkeervoorzieningen krijgen een lage beoordeling.
- In Burgwallen Oude-Zijde, en daarbinnen Burgwallen-Oost, is de problematiek het grootst. Zo ervaart 47% overlast van drugs(gebruik) en 64% van dronken mensen op straat. De high impact crime nam sterk toe en het aandeel bewoners dat zich wel eens onveilig voelt steeg tot 46%. De verloederingsscore is hoog.
- Ook in Burgwallen-Nieuwe Zijde is veel verloedering. De betrokkenheid van de bewoners bij de buurt wordt laag ingeschat en de sociale cohesie is het laagst van alle wijken in de stad. Men is niet tevreden met het schoonhouden van de straten. De kantorenleegstand is zeer hoog (2021: 19%). De gemiddelde huur (€1.074) en huurquote (33%) zijn hoog.

Haarlemmerbuurt

- In de Haarlemmerbuurt wonen veel ouderen (18,5%). De kantorenleegstand is zeer hoog (22% in 2021).
- In Haarlemmerbuurt-Oost is een stapeling van meer dan gemiddelde overlast van horeca, criminaliteit, personen, vervuiling, verkeersdrukte en lawaai.
- In Planciusbuurt-Zuid hebben veel bewoners een lage SES (36%) en/of zijn meest kwetsbaar. Naar verhouding wonen er veel (langdurige) minima en bijstandsgerechtigden. Wel zijn deze percentages na 2019 gedaald. De ervaren gezondheid en regie is hier ongunstiger dan gemiddeld.

De Jordaan

- De Jordaan heeft de meeste inwoners en vestigingen van heel Centrum-West. Er wonen veel ouderen (17%). Veel bewoners roken. In de wijk is relatief veel high impact crime en die score is verslechterd ten opzichte van 2016.
- Relatief veel ZZP'ers hebben een tijdelijke TOZO regeling aangevraagd tijdens corona.
- Rond de Elandsgracht is de waardering voor het schoonhouden van de straat erg laag met een 5,8.
- In de Zaagpoortbuurt wonen veel (langdurige) minima en bijstandsgerechtigden. Er wordt relatief veel gebruik gemaakt van schuldhulpverlening. Ouderen hebben hier vaak een lage SES.
- In Marnixbuurt-Noord hebben relatief veel ouderen een lage SES. Jongeren verlaten vaker onderwijs zonder startkwalificatie.
- Ook in Marnixbuurt Zuid hebben ouderen vaak een lage SES. Er wonen bovendien veel alleenwonende 75-plussers.

Grachtengordel-West

- Hier wonen veel ouderen (17%). De meeste bewoners hebben een hoge SES. Bewoners zijn erg tevreden met hun buurt (8,4), de hoogste score in Centrum.
- De tevredenheid over de parkeervoorzieningen voor fietsen en auto's is laag.

Wijken en buurten in Centrum-West

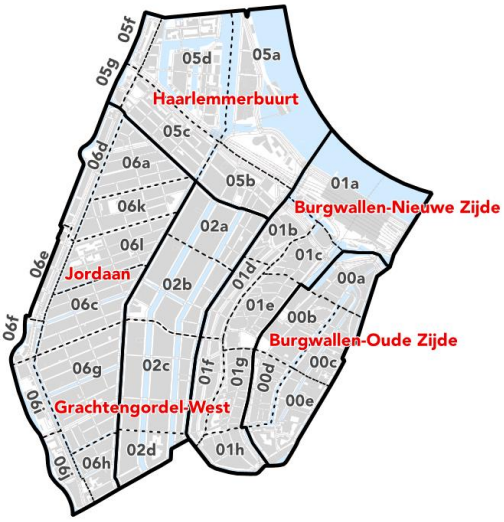

		rapportcijfer buurt	buurt ontwikkeling	% meest kwetsbaar
A00a	Kop Zeedijk	7,8	7	6
A00b	Oude Kerk e.o.	7,2	7	6
A00c	Burgwallen Oost	6,7	6,1	6
A00d	Nes e.o.			5
A00e	BG-terrein e.o.	8	7	6
A01a	Stationsplein e.o.			
A01b	Hemelrijk			7
A01c	Nieuwendijk Noord			6
A01d	Spuistraat Noord	7,3	6,4	6
A01e	Nieuwe Kerk e.o.	7,2	6,4	6
A01f	Spuistraat Zuid	7,1	6,5	7
A01g	Begijnhofbuurt			7
A01h	Kalverdriehoek			
A02a	Langestraat e.o.	8,3	7	5
A02b	Leliegracht e.o.	8,4	6,9	6
A02c	Felix Meritisbuurt	8,4	7,1	5
A02d	Leidsegracht Noord			6
A05a	Westerdokseiland	8,3	7,6	9
A05b	Haarlemmerbuurt Oost	7,8	6,7	8
A05c	Haarlemmerbuurt West	8	7	13
A05d	Westelijke Eilanden	8,4	7,3	7
A05f	Planciusbuurt Noord			10
A05g	Planciusbuurt Zuid			18
A06a	Driehoekbuurt	8,3	7,2	9
A06c	Bloemgrachtbuurt	8,2	6,6	8
A06d	Marnixbuurt Noord	7,8	6,6	14
A06e	Zaagpoortbuurt			10
A06f	Marnixbuurt Midden			6
A06g	Elandsgrachtbuurt	8,1	6,7	10
A06h	Passeerdersgrachtbuurt	8,6	7,6	11
A06i	Groenmarktkadebuurt			6
A06j	Marnixbuurt Zuid			14
A06k	Anjeliersbuurt Noord	8,5	7,1	8
A06l	Anjeliersbuurt Zuid	8,2	7	9